

ODPRAWOWAĆ (309) *vb impf*

Oba o oraz oba a jasne (w tym w pierwszym a 1 r. błędne znakowanie).

inf odprawować (88) [*cf też ODPRAWOWAĆ SIĘ inf*]. ◇ *praes 1 sg* odprawuję (13) [*w tym: -e* (1)]. ◇ *2 sg* odprawujesz (1). ◇ *3 sg* odprawuje (20). ◇ *1 pl* odprawujemy (3) *Mącz, WuJNT, SarnStat*, odprawujem (2) *KochDryas, SkarKaz*. ◇ *3 pl* odprawują (23). ◇ *praet 1 sg m* odprawowałem, -m odprawowałam (2). *f* odprawowałam (7). ◇ *3 sg m* odprawował (41). *f* odprawowała (5). *n* odprawowało (1). ◇ *1 pl m pers -smy* odprawowali (1). ◇ *3 pl m pers* odprawowali (21). *subst* odprawowały (2). ◇ *fut 1 sg m* odprawować będę (2). ◇ *3 sg m* będzie odprawował (3), odprawować będzie (2); będzie odprawował *ActReg*; odprawować będzie *NiemObr*; będzie odprawował : odprawować będzie *SarnStat* (2:1). ◇ *1 pl m pers* będziemy odprawować (5), odprawować będziemy (1); będziemy odprawować : odprawować będziemy *SarnStat* (4:1); ~ będziemy (4), będziemy (2); -em *LibLeg*; -emy : -em *SarnStat* (4:1). ◇ *2 pl m pers* odprawować będziecie (1). ◇ *3 pl m pers* odprawować będą (5), będą odprawować (1); odprawować będą : będą odprawować *SarnStat* (4:1). ◇ *imp 2 sg* odprawuj (6). ◇ *3 sg* niech odprawuje (1). ◇ *1 pl* odprawujemy (2). ◇ *con 3 sg m* by odprawował (10). *f* by odprawowała (1). ◇ *1 pl m pers* byśmy odprawowali (1). ◇ *3 pl m pers* by odprawowali (14). ◇ *impers praet* odprawowano (2). ◇ [*fut* będzie się odprawowało *cf ODPRAWOWAĆ SIĘ fut 3 sg n*]. ◇ *con* by odprawowano (4), [*by* się odprawowało *cf ODPRAWOWAĆ SIĘ con 3 sg n*]. ◇ *part praes act* odprawując (24).

Sł stp notuje, Cn s.v. odprawiam co; odprawiam, odprawuję kogo; ofiaruję Bogu; pielgrzymuję, Linde XVI – XVII w. s.v. odprawić.

1. *Załatwiać, wykonywać, realizować; perficere PolAnt, Modrz, Calep; obire Modrz, Calep, Cn; conficere Modrz, Calep; facere PolAnt, JanStat; exsequi, fungi, peragere JanStat, Cn; operari PolAnt; consummare, patrare, persolvere, praestare, transigere Calep; exercere JanStat; agere, expedire, explicare, perfungi Cn* (271) : Continuo – Do konca iakem poczał odprawuię. *Calep* 252b, 238a, 250b, 763b, 840b, 1080a.

odprawować co (wyraz o znaczeniu ogólnikowym) (19): *NiemObr* 90; kiedy fie tráfiko komu przez zdrowie czyiekolwiek v iego łtołu pić/ prosił áby to siedząc odpráwowano *KochAp* 8; *PowodPr* 84. *Cf odprawować co za kogo; Ze zdaniem dopełnieniowym; »rzeczy odprawować«.*

odprawować co (czynność) [= wykonywać; połączenie zwykle można zastąpić czasownikiem, od którego pochodny jest rzeczownik; w tym: podmiotem jest ciało niebieskie (3)] (21): Nuż miefiąc/ ten bierze od łłońcá fwiátłość/ [...] y drugie pięć gwiazd/ s ktorych káżdá ináčzey á ináčzey postępuiącz/ thenże bieg w krąg niebá odpráwuie *GórnDworz* L15v; *CzechEp* 167; *NiemObr* 101 [2 r.]; *KochPhaen* 20; Kędy ósm náuigáciy żeglarze bywáli Odpráwuia *KochPropKKoch* 3; Ieśnienny łpuft też wczás odpráwować *GostGosp* 94, 26; ták y onym nie ma bydź broniono/ ieżdżić/ tárgowác/ y wízelákie hándle odpráwować *SarnStat* 437; iż Bog odpráwuiać przez łześć dni łtworzenia łwe/ síodmego dnia odpoczynał. *PowodPr* 50; Prawdá iż náukę łwoię y kazánia Pan odpráwował w polách *SkarKaz* 455b, 609a. *Cf »posługę odprawować«, »przyrodzoną potrzebę odprawować«, »robotę odprawować«.*

odprawować co [= *robić to, co związane jest z czymś*] (8): wízelákie obroki przed obiádem odpráwować. *GostGosp* 56; *SkarKaz* 609a. Cf »poselstwo odprawować«, »potrzeby odprawować«, »prośby odprawować«, »urząd swój odprawować«.

odprawować kogo [= *czyją sprawę*] (3): *KochPs* 127; *SkarŻyw* 412; Ták P. IEZVS [...] v bogie y podłe v światá do siebie rad przypuľczá/ [...] y wízytki z wielką łáfkáwością cíelzył y odpráwował *SkarKaz* 416b.

odprawować przez kogo (3): *BudBib Eccli* 24/25; iż go [*Pana Jezusa*] Bog poświęcił/ y [...] vczyńki fwoie Bołkie y dofskonałe prze zeń odpráwował *NiemObr* 101; *ActReg* 87.

odprawować co za kogo (1): Verwalten. Zá kogo co odpráwować. Exequi officium alterius. *Calag* 514b.

odprawować czym (2): Słucham ia/ czym mię mój pan odpráwuie *KochPs* 127; gdy częścicy zdradá á chytróścią rzeczy odpráwował/ były od fwoich po winnych ftofowan *Phil* P3.

odprawować kim (2): Gdy więźień ná gárdło siedzi/ [...] máią go lámi gołpodarze ftrzedz: á nie czeládzią odpráwować. *GostGosp* 36, 26.

odprawować jak (10): *LibLeg* 11/42v; *BudBib Eccli* 3/18; Láfkáwym fię y rozmownym káždemu ftáwił/ pięknie káždego odp[rá]wuiąc *SkarŻyw* 412; *NiemObr* 90; *Calep* 362a; *WujNT Rom* 15 arg, 2. *Tim* 1 arg; ábyfmy czuło/ y mężnie/ y potężnie/ y prędko rzeczy dobre odpráwowali. *SkarKaz* 313b, 313b, 416b.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (1)] (3): Co fie iednego roku opuści/ drugiego ma odpráwować. *GostGosp* 158, 164; Y ia profák boiác fię przerwác im rozmowy, Sámiuczek ieden ftoię, y nie odpráwuie Tego ná com tu przyľzedł? iulfz do nich przemowie *CiekPotr* 86.

W charakterystycznych połączeniach: bieg odprawować (3), handel, kazanie, nawigacją, naukę, radę, spust, strażą, stworzenie, uczynki (2); obroki odprawować; w cichości odprawować, czuło, jawnie, mężnie, pięknie, pilnie (2), potężnie, prędko (2), wiernie.

Zwroty: »poselstwo odprawować« = przekazywać wiadomości, posłanie (2): Abráhama y ty iego goście wípomina/ [...] ktorzy imieniem Bożym do Abráhámá y Lotá pośelstwo odpráwowali. *CzechRozm* 43 v; *SkarŻyw* 126.

»posługę odprawować« (3): odzwiernym być y podłe pośługi odpráwować: [...] to ie^{g0} była poćiechá. *SkarŻyw* 371, 142, 543.

»[jakie, czyje] potrzeby odprawować« (2): Ty Chamie orz rolą/ [...] y Rzemiosłom przyfłoyne potrzeby odpráwuy *StryjKron* 6; *SkarKaz* 39a.

»prośby odprawować« (1): Obráł tedy Pan Bog mieśce iedno/ áby ná nim dla ludzi miefzkał/ [...] y tám prośby y potrzeby ich odpráwował. *SkarKaz* 39a.

»przyrodzoną potrzebę odprawować« = wypróżniać się (1): Długo czekáli pánowie iego/ á mniemaiác áby ták długo przyrodzoną potrzebę odpráwował/ wftydzác fię/ dobyli drzwi *SkarŻyw* 559.

»robotę (roboty) odprawować« = *opus perficere* *Modrz* (4): Przez sześć dni roboty fwe odprawować będziecie [fiet opus] *BibRadz Ex* 35/2; *ModrzBaz* 37; w ktorey [chałupce] fię modlił/ czytał/ y ręczną robotę odpráwował *SkarŻyw* 508; *GostGosp* 86.

»rzecz(y), sprawy odprawować« [w tym: sw(oj)e (6), tę, te (2)] = *opera perficere* *PolAnt*; *negotià exercere* *JanPrzyw* [szyk zmienny] (10:4); *LibLeg* 11/42v; *BudBib Eccli* 3/18, 24/25; *KochDryas* [A]; áby y obce narody tym ięzykiem v łádu rzeczy fwe odpráwowali *NiemObr* 160; *ActReg* 110; *Importunus* – Nie wczas, ktori fwego czáfsu rzeczy nieodprawuie *Calep* 513a, 362a; *Phil* P3; rozłóż łobie w łercu twoim porządnie wšytkie godziny y łpráwy/ ktore maź w nie odpráwować. *LatHar* 3; *SarnStat* 946, 1315; *SkarKaz* 313b [2 r.].

»urząd [= zadanie, obowiązek] swój odprawować« (2): Wymawia fię Páweł/ iż im śmieie piłał: pokázuiąc iáko vrząd fwoy odpráwował. *WujNT Rom* 15 arg, 2. *Tim* 1 arg.

»wesele odprawować« (1): niż fię do Piotrkowic ná wefele [...] ziecháli ludzie zacni y vcźciwi: ktorzy to potym wefele [...]/ iáko przyłtoi/ odpráwowali. *CzechEp* 406.

W przen (2) :

Zwrot: »odprawować poselstwo« [szyk zmienny] (2): *WujNT* 633; ná Seymách y ziązdách/ odpráwowałem Pánie Zbáwićielu pośelstwo twoie *SkarKaz*)(2v.

Przen (1) :

Zwrot: »posługę odprawować« (1): Ten ktory mię łtworzył/ w przybytku moim odpoczywał. A ia w łwiętych miełzkániu przed nimem połługę odpráwowała. *LatHar* 554.

a. *Wykonywać czynność zwiázaną z pełnioną funkcją publiczną lub brać w niej udział; exercere, gerere* *Modrz*; *pertractare* *JanStat* (125) : na miejsce pisarskie exnunc surrogata naznaczamy, [...] ktory też we Szrensku na przszlych roczech przysiągwszy miejsce pisarskie zasieść ma i odprawować dotąd, aczby pisarz był obran *ZapMaz II G* 61/159–160v.

odprawować co (wyraz o znaczeniu ogólnikowym) (20): Pan Hetman [...] przyczyny dawał in Senatu czemubynie iachał za Maximilianem vkazował potrzeby iakosą prochy, [...] kule [...] y insze rzeczy. XArcybiskup nato powiedział, [...] miałosię toby to zinszemi rzeczami zaraz odprawować *ActReg* 14; *GostGosp* 142. Cf *odprawować co za kogo; Ze zdaniem dopełnieniowym*; »sprawy odprawać«.

odprawować co (czynność) [= wykonywać] (4): ten łzáfunek/ gdy będzie Polłki Podłkárbi odpráwował/ z porozumieniem Podłkárbięgo ziemłkięgo Wielkięgo Kłięłtwá Litewłkięgo: [...] byđz ma *SarnStat* 1202, 847, 1197. Cf »posługi odprawować«.

odprawować co (zgromadzenia, przedsięwzięcia odbywane z udziałem wielu osób) [= brać udział, odbywać, organizować] (40): Iełli ty nie wiefz iáko przodkowie wáši woynę odpráwowali *GórnRozm* B2; *OrzJan* 120; A iełli też Woźny będzie miał łłobą ná widzeniu Komorniká Podkomorzęgo/ y Szłáchtę/ á z nimiby ono widzenie odpráwował *SarnStat* 1161, 1204; *SkarKaz* 313b. Cf *odprawować co kim*; »poselstwo odprawować«, »sądy odprawować«, »sejm odprawować«.

odprawować co [= robić to, co zwiázane jest z czymś] (21): *NiemObr* 160; *LEnná/ Załtáwy/ Dożywoćia/ Frymárki y Funduźze* po Aleksándrze [...] odpráwuiąc/ dobrze fię liłtóm przypátruiąc/ *Decretáłmycznili* *SarnStat* 93, 85, 377, 613, 956. Cf *odprawować co w czym*; »listy odprawować«, »potrzeby odprawować«, »powinność swą odprawować«, »urząd odprawować«.

odprawować co za kogo (1): ięft ich wiele/ ktorzi prągną zacnych á wielkich tytułow: [...] ktorzi mniamá/ że dofyć powinności vczynili. ięfli máią ktoby zá nie ísprawy odpráwował. *ModrzBaz* 107.

odprawować co kim (1): bo nie żołnierzámi/ tylko włáfnymi Litewfkimi Boiáry w on czás woiny Xiążętá Litewfkie odpráwowały. *StryjKron* 421 *marg.*

odpracować co w czym (1): iż Dymitr Podfkárbi wżyftki kwity Pánów y Szláchty/ [...] w pieniądżách ma odpráwować *SarnStat* 377.

odprawować kogo [= *czyją sprawę*] (1): áby lámi Piárze v fádów siádáli/ á odpráwowali ludzie nie przez podftawki. *SarnStat* 563.

odprawować przez kogo (2): Bo Krol nowy Ludwik iáko Cudzoziemiec [...] wżyftki rzeczy przez tłumácze odpráwował *StryjKron* 452; *SarnStat* 563.

odprawować jak (13): *ModrzBaz* 86, 140v; Papież iego pracey ná niektore trudne pofelstvá wżywał: ktore on ízcześnie ku czći Bożey odpráwował. *SkarŻyw* 462; *KochJez* B; Ná kíztałt też onych Cefárzow Pogáńfkich/ *Regiment* fwoy nadworny Papieżowie odpráwuią *NiemObr* 160; *ActReg* 89; Straże áby były rzáadne: [...] bo to ládá iáko w mieście odpráwuią. *GostGosp* 142; *Phil* B3, S4; *SarnStat* 230, 613, 1204; *SkarKazSej* 690a.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): áby tedy w niebytności iego wiedział y vmiał Márszałek Nadworny odpráwować to/ co dobrym porzádkiem przez Márszałká Koronného było odpráwowano *SarnStat* 311.

W charakterystycznych połączeniach: juramenty odprawować, rozjazdy, szafunek; porządek sądów odprawować, widzenie, wojnę (4); *darowizny odprawować, dożywocia, frymarki, fundusze, kwity, lenna, reiment, skazania, zastawy; cale odprawować, dobrze, jako należy, jako trzeba, leda jako, nieźle, pilnie (z pilnością)* (2), *szczęśliwie* (2), *z uważaniem, wiernie*.

Zwroty: »listy odprawować« [szyk zmienny] (5): *RejFóz* D7v; *RejZwierz* 100v; przed láty [...] w Komorze Królá świętęy pámięci Zygmunta Auguftá lifty pokoioiwé odpráwuiąc/ był to poniekađ ípofób pińania mégo. *JanNKar* A4, B4, D2.

»poselstwo odprawować« = *być posłem* (2): *SkarŻyw* 462; Biskupá záś nie naydzie żadnego/ [...] ktoryby fię [...] pracámi świeckimi więcey niż kościelnymi zábáwiác nie miał. To w rádzie zásiádáiąc: [...] to rozmaíte legácye y pofelstvá odpráwuiąc etc. *CzechEp* 229.

»posługi [czyje = *komu*] odprawować« (1): dla tego w káżdym Powiećie dano infze vrzędniki ktorziby Krolewfkie posługi odpráwowáli [qui obeant ministeria regis] *ModrzBaz* 20v.

»potrzeby [jakię] odprawować« (2): ná káždy kwártal y ná pewne czáfy/ áby fię wżyfcy [szafarze skarbu] zieżdzáli y potrzeby fkárbowe odpráwowáli. *VotSzl* E; *SkarKazSej* 693a.

»powinność swą odprawować« (2): Vfkárza fię pofpolftwo ná Káplány/ że zániedbawáią powinności íwey/ ábo ią nieták dobrze iáko trzebá odpráwuią [Accusat vulgus sacrificos officii vel neglecti vel parum dextre obiti] *ModrzBaz* 140v; *Phil* B3.

»sąd(y), jurysdycyją, prawa, roki, sprawiedliwość, wieca odprawować« [w tym: *sądy i jurysdycyją itp.* (2)] = *iudicia exercere* *Modrz*, *JanStat*; *facere iudicia* *PolAnt*; *iudicia celebrare a. pertractare, iustitiam absolvere* *JanStat* [szyk zmienny] (26:3:1:1:1:1): *BudBib Eccli* 20/3; *ModrzBaz* 69v; *SkarŻyw* 559 [2 r.]; *ActReg* 44, 127, 156; *Phil* L3; Iurisdycią fwoię odpráwować wiernie *SarnStat* 230;

żeby té Wiécá y w niebytności Woiewodzék Káosztelan zázwdy z inémi Dignitarzmi y Vrzédniki odpráwował. *SarnStat* 721, 59, 166, 213, 232, 252 (19); *PowodPr* 52, 66; Bo nie máiąc iefzce krolow Chrześciánfkich/ lámi [biskupi] fady świeckie odpráwowali *SkarKazSej* 679a, 690a. [Cf też **a.** »sprawy odprawować« *ModrzBaz* 89v, **b.** *SkarŻyw* 292.]

»sejm odprawować« (1): Przez wiele let lat bez posłow krolowie Polfcy z lámym íenatem [...] potrzeby koronne y íeymy odpráwowali. *SkarKazSej* 693b.

»sprawy, rzecz(y) odprawować« [w tym: wszytki(e) (5), te, one (3)] = *negotia conficere a. curare, officio fungi, res gerere Modrz; causas pertractare, negotia obire a. peragere JanStat* (10:7): kiedy ná ítároftwo przyiedzieíz/ zázwdy íiedząc ípráwy odpráwuy *GórnDworz* R8v; *ModrzBaz* 25v, 86, 107; *StryjKron* 452; *GórnRozm* M3v; wskarb weirzec [...] y wedle niego wsytkie rzeczy odprawowac. *ActReg* 9, 79, 89; *Phil* S4; y ine ípráwy mnie náležące wiernie wedle możności mey odpráwować będe. *SarnStat* 561, 143, 486, 741, 785, 873; *PowodPr* 53. [Cf też **b.** *SkarŻyw* 292.]

»urząd odprawować« [w tym: jaki (3), swój (2)] (5): *KochJez* B; Tóz íie ma rozumieć y o Stároftách ábo o Surrogatorách/ którzy vrzędy ítároftcie odpráwowali *SarnStat* 414, 1204 [2 r.]; *SkarKazSej* 679a marg.

Przen (4) : bo [Żydzí] krolow nie żywili/ [...] á íednák fady y woyny ízczęśliwie odpráwowali/ ábo íam P. Bog/ íáko krol ich/ odpráwował *SkarKazSej* 690a.

odprawować co przez kogo (1): dla cze^{go} on fád/ ktory Chríftus odpráwować ma/ íłufznie Bogu íáme^{mv} przyznawác mamy/ gdyż on to przez Chríftufá odpráwować chce. *NiemObr* 108.

Zwrot: »sąd odprawować« (2): Ná tey tedy ítolicy fádowej/ vmylíł Bog íyná íwe^{go} poíádzić: ná ktorey ítolicy íiedząc/ imieniem Bożym/ fád odpráwować będzie *NiemObr* 108, 108.

a. *Rozpatrywać, rozstrzygác sprawę sądowá; tractare Modrz; expeditionem facere JanStat* [w tym: co (28)] (29) : *Diar* 25; *SkarŻyw* 335; íż ná Seym/ fady nie przychodźíy/ bez Seymu to Krol z rádá odpráwował *GórnRozm* K4v; póki íedno Séym będzie/ mamy odpráwować té *criminalia SarnStat* 149; Dla tego my [...] tákové wátpliwósci odpráwuiemy íkázuiąc/ áby to ná wieki trwáło *SarnStat* 633, 415, 857, 946, 1279.

odprawować czym (1): A ízláchtá [na sejmikach] w proftocie niewiedząc co íię dzieie/ przyzwála y wrzákiem wízytko odpráwuie. *SkarKazSej* 694a.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): gdyż ten fád odpráwować ma co przedtym przy fádzieích náíznych królewfkich odpráwowano bywáło *SarnStat* 859.

Zwroty: »skargi odprawować« (2): Ná Dworze Króla íego M. máią bydź dwá Sekretarze w Práwie vczeni, którzy íkargi przeíłucháne odnośíc máią, y wedle zdánia Króla íego M. odpráwować. *SarnStat* 324, 324.

»sprawy, rzecz(y), akcyje, kauzy odprawować« = *causis operam praeberere, de rebus tractare Modrz; negotia peragere JanStat* [szyk zmienny] (11:1:1:1): *UstPraw* H2v; íeíli było co trudnego/ do Moízeízá odnofili/ ále wízytki drobnieyfze ípráwy lámi odpráwowali [omnia parva iudicabant ipsi] *BibRadz Ex* 18/26; drudzy [sędziowie] zásię mieyfkie ípráwy á potoczne fady odpráwuią *ModrzBaz* 89v, 91; z ínfzych Woiewódtw obráni Sędziowie Aktcie onégóz Woiewódtwá odpráwować będa *SarnStat*

853, *5v, 33, 42, 865, 1029, 1062, 1191; *PowodPr* 66; Ná których [*sejmikach*] nie tyło rzeczy świeckie odprawuią: ále śwary/ wrzałki y zwády záczynáią *SkarKaz* 456b.

Szereg: »sądzić i odprawować« [*szyk* 3:1] (4): gdy tedy tákowé rzeczy przydadzą íe/ tedy ie z Rádámi [...] bédziemy łádzíc y odprawowác [*iudicabimus atque absolvemus JanStat* 291]. *SarnStat* 319, 325, 1062, 1191.

β. *Przyjmować na uroczystej audiencji posła zagranicznego [cf objaśnienie s.v. ODPRAWIĆ 1.a.β.] [kogo] (6)* :

odprawować z czym (1): W*D*zięczne nam íeft/ Połłowie/ wálze przyiechánie [...]. Náłzy wdzięčni Połłowie z tym was odprawuię: [...] Pomogę wam do tego co íe bédzie godzić *BielSjem* 15.

Zwrot: »posły (a. posłańce) odprawować« (5): *LibLeg* 10/97v; Vránákontes niedał połłom do miáftá wchodzić/ tylko przed fortą ie odprawował *BielKron* 249v; Ale mnie čás do rady: bo dziś Krol chce połły Odprawowác *KochOdpr* A4; *SkarŻyw* 187; *GórnRozm* M3.

b. *Wykonywać czynność kultową lub uczestniczyć w niej [co] (59)* : Ták długo ná Biskupftwie bédąc/ y wiele łáďow duchownych y łpraw y święceniá odprawuiąc: nigdy podárkiem żadnym ręku łwych niezmázał. *SkarŻyw* 292, 29, [474]; áby iuř potym niegdzie indzie/ íedno ná tymże mieyřcu íednym/ [...] pogrzeby odprawowano *StryjKron* 345; *CzechEp* 193; *NiemObr* 22; *ReszPrz* 44; *ActReg* 59; *LatHar* 737; ktorzy ołtarzowi vłługuią (*marg*) íi co rzeczy święte odprawuią zświętego pożywáią. G. (-) *WujNT* 1.*Cor* 9/13.

odprawować przez kogo (1): Abo wiem [*Chrystus*] ma we zborze fwoim tákowe/ przez ktore vrząd zwierzchniego połługowánia odprawuię *NiemObr* 44.

odprawować czym (3): Prime/ Tertie/ Sexte/ None/ Nieřpor/ iutrźnią pułnocną/ łpiewánim Płalmow odprawowáły. *SkarŻyw* 141, 160; [*Żydzi*] Odprawuią Wielkęnoc iuchą náłzych díatek *KlonWor* 29.

odprawować jak (7): *SkarJedn* 358; *SkarŻyw* 471, 569; Muři podobno complety łwe połtne niedbále odprawowác *CzechEp* 59; żełmy nie łkryćie/ ále íáwnie łchadzki łwe odprawowáli. *NiemObr* 22; *LatHar* 134; *WujNT* 63.

W charakterystycznych połączeniach: jutrźnią odprawowác, kompletę (2), nieřpor, pogrzeb (2), pokutę, post, sądy duchowne, schadzki (2), święceniá, Wielkęnoc, wiilije; dobrze odprawowác, jawnie, z nabożeństwem, niedbale, bez pilności, z skruchą, skrycie, spokojnie, wesóło.

Zwroty: »chwałę bożą odprawować« (1): áby czáfu woyny/ [...] z íńřych łtanów ludźie domá zołtáli coby rołá oráli/ [...] y chwałę Bożą odprawowáli. *OrzJan* 124.

»drogę [= *pielgrzymkę*] odprawować« (3): pieřzo nawięcey do kłářtorow/ drogi dálekie y ciężkie odprawował. *SkarŻyw* 411, 575; *SkarKaz* 39b.

»lituriją odprawować« (2): gdy Liturgiá odprawowáli/ ábo gdy ofiárę czynili Pánu *WujNT* 452, 448 *marg*.

»modlitwę odprawować« (1): ktorzy łwe modlitwy odprawuią bez żadney pilności/ y bez podniésieniá łercá ku P. Bogu. *WujNT* 63.

»mszą odprawować« (3): Młřą zawždy wřwítánię zwielką łkruchą odprawował. *SkarŻyw* 471; *WujNT* 615; *SkarKaz* 386b.

»nabożeństwo odprawować« (6): *SkarŻyw* 357, 569; gdy nie tylko językiem Łacińskim nabożeństwo wszelakie/ wszyscy narodowie Antychryściowi podlegli odprawują *NiemObr* 160, 23; *ReszList* 162; *LatHar* 134.

»ofiary odprawować« [szyk zmienny] (5): *CzechRozm* 171v; *StryjKron* 6; do pierwszego przybytku wtawicznie wchadzali kapłani/ którzy ofiary odprawowali [sacrificiorum officia consummantes]. *WujNT Hebr* 9/6, s. 448 marg; *SkarKaz* 386b.

»pacierze (a. paciorki), modlitwy (a. modły) odprawować« [szyk zmienny] (6:5): gdy iuż prawie siły nie miał/ tedy leżąc na poły żywy/ pacierze swoje w onym poście/ odprawował. *SkarŻyw* 29, 293, 473, 575; polewali ich wodą/ a modlitwy nad nimi zwykle odprawując/ chrzcili wszystkich *StryjKron* 140; wolno też po częściach te paciorki odprawować. *LatHar* 511; *WujNT* 63, 616; *PowodPr* 35; *SkarKaz* 456a; *GosłCast* 74.

»służbę bożą, (świętą) posługę odprawować« = (consummationem) ministrare *PolAnt* [szyk zmienny] (4:3): *WujJud* 132v; A taki on odprawował świętą posługę na ołtarzu Nawyższego y wżechmocnego Boga *BudBib Eccli* 50/14[15], *Eccli* 24/10; *SkarŻyw* 473; *LatHar* 49; Obacz/ iż sam kapłan wewnątrz służbę Bożą odprawował *WujNT* 194, 448 marg.

»urząd [jaki, czyj, czego] odprawować« = ministrare, sacerdotio fungi *Vulg* [szyk zmienny] (7): *SkarJedn* 122, 358; *NiemObr* 44; *LatHar* 686; A każdy iednak kapłan ftoi co dzień urząd swoy odprawując *WujNT Hebr* 10/11, *Luc* 1/8; *SkarKaz* 576b.

Przen (2) : To wszystko Chrystus nie w niebie/ ale na ołtarzu kościelnym odprawuje. *SkarKaz* 157a.

Zwrot:»odprawować urząd swój« (1): Izali sprawca albo urzędnik kościoła Bożego/ to iest Duch ś. nie odprawował urzędu swego? *SkarKaz* 550b.

c. *Podolywać, czynić zadość* [co] (18) : Iako bowiem Szwiec nie może całej swego rzemieńłą odprawować/ gdyby razem chciał być y Szewcem y Bárwierzem *Phil* S2.

odprawować kim (1): A tak WKM tamtę postronną [obronę] postanowiwszy możesz hetmanmi, rotmistrzmi odprawować *Diar* 25.

odprawować czym (1): A ielibychmy to chcieli tu krzyżyki/ świeczkami/ kropidły/ albo iakimi mądziły odprawować/ wiez to Pan Bog sam ielże tho będzie za wdzyęczne przyjęte od niego. *RejPos* 350.

Zwrot: »potrzeby [czyje] odprawować« (1): Iami kapłani y biskupi rządźili y duchowne ludu Bożego y świeckie potrzeby odprawując. *SkarKazSej* 679a.

a. *Zaspokajać jakieś potrzeby, roszczenia materialne: płacić, uiszcząć opłatę* [co, w tym: potrzebę lub jej rodzaj (10), opłatę, wydatek (4)] (14) : Stephan okrom Quarty obiecuie obronę potoczną odprawować. *SarnStat* 365.

odprawować z czego (1): tę czwartą część któraby miała przyść z Arend dożywotnych/ y z gołych dożywoć/ bierzemy na fwe trzy części/ że z nich ją odprawować mamy *SarnStat* 103.

odprawować kim [= oddając kogoś] (1): Rádźiby teraz Grekowie [...] odprawowali śnopem nietylko dzieięćinę/ ale y połowczynę: ale ją odprawować muszą Iami sobą y dziećmi swemi *PowodPr* 26.

odprawować czym (3): *GosłGosp* 152; ci niech by taką wyprawę czynili/ którąby pieniędzmi odprawując/ mogli pułtorą grofzy [...] odprawić. *GrabPospR* Mv; *PowodPr* 26.

Zwroty: »cło odprawować« (1): tedy y clá nie my/ ále cudzoziemcy odpráwować będą *VotSzl* D3.
»swym kosztem odprawować« (4): Mogliby też łami fwym kofztem tę rzecz dla Rzeczypołpolitey odpráwować [*facient et ipsi de suo sumptus reipublicae causa*] *ModrzBaz* 94; *SarnStat* 125, 132 [2 r.].
»potrzeby odprawować« (4): Potrzeby tylko fwe odpráwuiąc nic [...] na zbytki nie obrácał *SkarŻyw* 292; Pan ktory chce pieniądze zebrać pobożnie/ niech [...] ná borg nic nie kupuie/ łońłkim grofzem potrzeby odpráwuię *GostGosp* 152; *GostGospSieb* +3v; A czáfu woyny będziem potrzeby wżyftkie kofztem fwym odpráwować/ iáko dżiálá/ prochy/ pufzkarze/ draby/ y ftraż wżeláką. *SarnStat* 132 [*idem* (2)] 125, 132, 973.

d. *Zbywać, lekceważąco traktować [kogo] (3) :*

odprawować czym (2): á ono świat nabożeńftwem pozwierzchownym [...] Páná Bogá odpráwować chce *NiemObr* 11; Corona podiáwszy się czynić obronę przeciw nieprzyaciółom temu Panstwu [*W. Ks. Litewskiemu*] przyległym, czasu potrzeby modlitwami nas od prawowali *ActReg* 40.

odprawować jak (1): Mowiłem zIMP. Kanclerzem otych sprawach [...] negligenter mię odprawował *ActReg* 109.

e. *Oporządzać zwierzęta domowe [co (żywotne)] (1) :* Muśi ten fzkápy wodzić co ie odpráwuię *RejFig* Cc6v.

f. *Przygotowywać, sporządzać [co] (1) :* Zimie drwá y wżyftkie czyny [= *deski itp.*] [...] odpráwować. *GostGosp* 160.

g. *Wyrażać [co czym] (1) :* siedz a siádz czem łá rozné łattwie [!] obáczyć/ ale gdy znich które połączinie przyidzie mówić/ iednem to słowem odpráwuią *MurzNT* 101 *marg.*

2. *Odpowiadać [kogo; w tym: jak (3)] (4) :* drudzy to wyznawali/ że w fwym żywocie [...] takiego prokuratorá nie widzieli/ ktoryby ku obronie fwyi rzeczy/ tak prętkié a dobre odpowiedzi pogotowiu miál/ iako on prętko a mądrze wżyftki odprawował [!] *MurzHist* T2; *SkarŻyw* 552.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): O ktore iż się wielekroć upominali Krolowi JM, odprawował je KJM tym, iż żadnem prawem tego posłowie pokazać nie mogą, abym na to powinien był. *Diar* 31.

Z przytoczeniem (1): Ale też y Fáryzeufze y infze o co się pytaiące ták odpráwował/ mowiąc: Iákoż nápiáno w zakonie? *CzechEp* 121.

3. *Omawiać, przedstawiać jakiś temat [co] (8) :* Abowiem iáko [*Daniel*] wżyftkich krolestw łtany przypomina/ ták w krociuchney hiftoriey y owfzem w prorocftwie wżyftki zámyka y odpráwuię *BibRadz* I 446; *GórnDworz* Y4; *Institutiones iustitiani*, ieno tylko część práwá tę odpráwuią, którą zowá *Diiudicatiua iustitia SarnStat* *6v.

odprawować czym (2): ráczey iuz było rzecz tę łámym fłowem Bożym odpráwować. *CzechEp* 52, 6.

Zwroty: »krotko odprawować« (2): *GliczKsiąż* G8v; Ian święty ácz ine widzenia fwoie krotko odpráwował. Ale ná thym widzeniu rofkofzy niebiefkich wciefzyć sie nie może *RejAp* 185.

»rzecz(y) odprawować« (4): *GliczKsiąż* G8v; Przeto drugie rzeczy odpráwuiemy [*Reliqua igitur persequamur*]. *ModrzBaz* 69; *CzechEp* 6, 52.

4. *Wysyłać, wyprawiać; amittere, dimittere Cn [w tym: kogo (14), co (3)] (18) :*

odprawować ku komu (1): boć nie darmo tę legendę [...] ku wīm odpráwuię *ActReg* 165.

odprawować przeciw komu (1): odprawując przeciwnemu Hetmana zwoiskiem wielkie rozerwanie y przekaza, wrzeczach y sprawach wszelakich dziać się musiała *ActReg* 133.

odprawować dokąd (2): ktoraby [przyczyna] wyprawić y wymowić mogła te/ ktorzyby proste dzyeci íwe tám do tego dworu na poślugi odpráwuyą *GliczKsiąż* H6v. Cf »poselstwo odprawować«.

Zwrot: »poselstwo, [kogo] z poselstwem, posła odprawować« [w tym: do kogo (3), dokąd (1)] (2:2:2): s tymże poselstwem [...] tu do nas nędznikow odpráwuię wšytki íprawce á száfárze świetich táiemnic fwoich. *RejPos* 121v, 118v; *Paprup* G2v; *ActReg* 43; Kiedy kędy posła álbo przewodniká Vrządnik odpráwuię/ ma go Pánu [...] opowiedzieć *GostGosp* 18; *SarnStat* 125.

a. *Kazać odejść; ablegere Mącz* [w tym: kogo (5)] (6) : *RejJóz* L4; cum discere et abire iubemus aliquem cum stomacho, Gdy s gniewem kogo odpráwuyemi mowimy/ Vale, wieś íe precz/ wynoś íe precz *Mącz* 474a, 187a; *SkarŻyw* 56; *ActReg* 85; [*Chrystus*] Odpráwuię trzech/ ktorzy go chćieli náśládować. *WujNT przedm* 34.

b. *Pozwalać odejść, zwalniać; absolvere, dissolvere Cn* [kogo] (1) : Zbiérác zołnierzá Król niema bez zezwolenia Rad, áni ich odpráwować. *SarnStat* 429.

c. *Odsyłać, wysyłać z powrotem* [kogo] (2) :

odprawować do kogo (1): on [*Józef*] poznawšy íe [*braci*]/ y odprawuię íe że zbożym do oycza *RejJóz* M8.

odprawować po kogo (1): Iozeph odpráwuię bracią po oycza *RejJóz* P.

5. *Obdarowywać, wyposażać, zaopatrywać* [w tym: kogo (6)] (8) : Abo íe trofkác o długi Abo odpráwować ślugi *RejRozpr* A4v; wiec iako wSkarbie niedbalstwo, nikogo nie odprawuią *ActReg* 72, 132; *GostGosp* 76.

odprawować co [= dawać jako zaopatrzenie] (1): iáko íer z chlebem odpráwuią/ ták teź máłtem do chlebá odpráwować może. *GostGosp* 74.

odprawować czym (1): *GostGosp* 74 cf *odprawować co*.

Szereg: »odprawować i opatrować« (1): że może KJM Pan nasz za dobrem szafunkiem każde pošy [na sejm] wedle potrzeby odprawować i opatrować, nie oczekiwając podatku pospolitego *Diar* 37.

Przen [czym] (1) : Sobótká pániom łłuży: gracze odpráwuię Száchámi *KochFrag* 54.

Synonimy: **2.** odpowiadać; **4.** posyłać; **c.** odsyłać; **5.** obmyślać, omyślać, opatrować.

Formacje współrdzenne cf PRAWIĆ.

Cf **ODPRAWOWANIE, ODPRAWOWANY, ODPRAWUJĄCY**